

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 687/24
20.3.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Татјане Лемајић, председника већа, Марије Бошковић и Слободана Керановића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Милан Стојаковић, адвокат из Ваљева, Цаке Миливојевић бр. 18, против туженог Јавно предузеће „Електромрежа Србије“ Београд, Кнеза Милоша бр. 11, ради исплате накнаде, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Основног суда у Ваљеву П 82/22 од 23.10.2023. године, у седници већа одржаној дана 20.3.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Ваљеву П 82/22 од 23.10.2023. године у ставу првом изреке тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца АА којим је тражено да се обавезе тужени Јавно предузеће „Електромрежа Србије“, Београд да тужиоцу као правном следбенику предлагача-тужиоца ББ из ..., исплати укупан износ од 2.670.700,00 динара са каматом у складу са законом који регулише затезну камату на појединачне износе и то за умањену вредност кп.бр. ... КО ... која се налази у зони заштитног појаса далековода износ од 1.380.400,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до коначне исплате и за умањену вредност кп. бр. ..., ... и ... КО ... које се налазе у зони заштитног појаса далековода износ од 1.290.300,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до коначне исплате, а све на име накнаде за фактички експроприсану непокретност кат.парц.бр. ..., ..., ...и ..., све у КО ..., преко којих парцела пролази траса далековода Ваљево-Зворник и то у дужини од 72 м, због чега је умањена тржишна вредност предметних парцела за 50%.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуда Основног суда у Ваљеву П 82/22 од 23.10.2023. године тако што се **ОДБИЈАЈУ** као неосновани захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П 82/22 од 23.10.2023. године ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу, као правном следбенику предлагача-тужиоца ББ из ..., исплати укупан износ од 2.670.700,00 динара,

са каматом у складу са законом који регулише затезну камату на појединачне износе, и то за умањену вредност кп.бр. ... КО ..., која се налази у зони заштитног појаса далековода износ од 1.380.400,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до коначне исплате и за умањену вредност кп. бр. ..., ... и ... КО ... које се налазе у зони заштитног појаса далековода износ од 1.290.300,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до коначне исплате, а све на име накнаде за фактички експроприсану непокретност кат.парц.бр. ..., ..., ... и ..., све у КО ..., преко којих парцела пролази траса далековода Ваљево-Зворник и то у дужини од 72 м, због чега је умањена тржишна вредност предметних парцела за 50%.

Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 410.682,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужени, побијајући је у целини, из свих законских разлога.

Испитујући првостепену пресуду у границама прописаним чланом 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је оценио да жалба туженог делимично основана.

У спроведеном поступку првостепени суд није учинио ниједну битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП на коју тужени неосновано указује у жалби, с обзиром да изрека пресуде није неразумљива и не противречи самој себи ни разлозима, који су наведени у погледу свих битних чињеница на јасан и непротивречан начин, а о битним чињеницама не постоји противречност између онога што се у разлозима пресуде наводи о садржини исправа, записника о исказима датим у поступку и самих тих исправа или записника или изведеним доказима.

Према образложењу побијане пресуде и утврђеном чињеничном стању, тужилац је уписан као власник кат. парцеле број ... КО ... површине 0.10.98 ха градско грађевинско земљиште, кат. парцеле број ... КО ... површине 0.04.71 ха градско грађевинско земљиште, кат. парц. Број ... КО ... површине 0.07.62 ха градско грађевинско земљиште, кат. парц. Број ... КО ... површине 0.10.66 ха градско грађевинско земљиште, све уписано у лист непокретности број ... КО ... Тужилац је по основу уговора о купопродаји закљученог дана 7.12.2021.године са ББ, овереног пред Јавним бележником ... из Ваљева под бројем ОПУ: 912-2021, стекао искључиво право својине на наведеним парцелама. Чл. 5 уговора константовано је да ће купац ступити у права и обавезе продавца као досадашњег учесника-предлагача у ванпарничном поступку који се води пред Основним судом у Ваљевоу под бројем Р1 62/20, који поступак за предмет има материјалноправне последице експропријације дела кат.парц.бр. ... КО ... Анексом наведеног уговора о купопродаји овереним код Јавног бележника ... из Ваљева под бројем ОПУ: 324-2022 дана 12.4.2022.године, чл. 2 измењен је чл. 5 тог уговора тако што је уговорено да ће купац ступити у права и обавезе продавца као досадашњег учесника-предлагача у ванпарничном поступку Основног суда у Ваљевоу Р1 62/20, који има за предмет материјалноправне последице експропријације дела к.п. ..., ..., ... и... КО ...

Правноснажним делимичним решењем Градске управе града Ваљева за друштвене делатности, финансијске, имовинске и инспекцијске послове града Ваљево, Одељења за имовинске послове и општу управу од 9.4.2015 године, ставом првим изреке, усвојен је предлог ЈП „Електромрежа Србије“ Београд за непотпуну експропријацију непокретности и установљено право службености у корист (овде) туженог ради постављања-реконструкције далековода, на основу решења Владе Републике Србије од 29.12.2009. године о утврђивању јавног интереса за експропријацију на делу к.п. ... КО ... у површини од 13 м², док је ставом другим изреке обавезан (овде) тужени као корисник непотпуне експропријације да ББ исплати накнаду у износу за који је услед установљења права службености смањена тржишна вредност земљишта.

Решењем Основног суда у Ваљеву Р1 62/20 од 13.1.2021.године, ставом првим изреке обавезан је противник предлагача-корисник непотпуне експропријације АД „Електромрежа Србије“ Београд да предлагачу ББ из ..., исплати износ од 32.500,00 динара, на име смањене тржишне вредности земљишта-дела к.п. бр. ... КО ..., у површини од 13м², услед установљења права службености ради постављања-реконструкције далеководног стуба број ..., на основу правноснажног делимичног решења Градске управе за друштвене делатности, финансијске, имовинске и инспекцијске послове града Ваљева, Одељења за имовинске послове и општу управу од 9.4.2015.године. Ставом другим истог решења, обустављен је поступак у делу предлога предлагача којим је тражио да суд обавезе противника предлагача да предлагачу на име умањења вредности к.п. ... КО ... која се налази у зони заштитног појаса далековода, исплати износ од 1.015.000,00 динара и на име умањене вредности кп. ..., ... и ... све КО ..., које се налазе у зони заштитног појаса далековода, исплати износ од 948.750,00 динара, а све на име накнаде преласка трасе далековода Ваљево-Зворник и то у дужини од 72м, због чега је умањена тржишна вредност предметних парцела за 50%, и одређено да ће се поступак наставити по правилима парничног поступка пред истим судом.

Предметна непокретност налази се у широј урбаној зони града Ваљева од око 3 км од центра града, на парцелу се приступа са асфалтне градске улице, инфраструктурно је опремљена и ограђена по свим катастарским међама. На кат. парцели бр. ... КО ... налази се метални, решеткасти стуб далековода, и то уз источну катастарску међу. Узимајући у обзир законски прописане стандарде и посебне услове Електродистрибуције Ваљево, а у вези урбанистичких параметара, у зони далековода постоји заштитни појас (коридор) у коме су редуковане могућности коришћења грађевинског земљишта. Површина дела предметних парцела кп. бр. ..., ..., ... и ..., све КО ..., које се налазе у зони заштитног појаса далековода, износи 1.584 м². Површина дела к.п. бр. ... КО ..., који се налази у зони заштитног појаса далековода износи 825 м², док површина дела парцела кп. бр. ..., ... и ..., све КО ..., који се налази у зони заштитног појаса далековода износи 759 м². Умањење тржишне вредности предметних парцела износи: кп. ... КО ... 1.380.400,00 динара, а за к.п. ..., ... и... све КО ... 1.290.300,00 динара, што чини укупан износ од 2.670.700,00 динара. Умањење вредности парцеле износи 50% од тржишне вредности, а које се односи на умањење због ограничења могућности градње, изнад односно испод заштитног појаса, а који је једини и основни критеријум за умањење.

Применом члана 1 став 1 и 2 Протокола уз Европску конвенцију за заштиту људских права и члана 58 Устава Републике Србије, члана 8 Закона о основама својинскоправних односа и чланова 1 и 5 Закона о експропријацији на утврђено чињенично стање првостепени суд је заузео став да је у конкретном случају на парцели у својини тужиоца фактички (не и формално) спроведен поступак непотпуне експропријације, у смислу одредбе члана 5 Закона о експропријацији (којом је прописано је да се поред промене сопственика на експроприсаној непокретности - потпуна експропријација, експропријацијом може установити и службеност на непокретности или закуп на земљишту на одређено време-непотпуна експропријација), да је на тај начин непокретност на којој је службеност установљена стекла својство послужног добра, у смислу члана 49 Закона о основама својинскоправних односа, на којем је подигнут стуб и преко којег прелазе каблови далековода, те да је, иако је поступак експропријације као посебан управни поступак, формално изостао, ограничење права својине које трпи тужилац у потпуности уподобљено ограничењу карактеристичном за поступак непотпуне експропријације из члана 5 Закона о експропријацији, с обзиром да је то ограничење установљено у јавном интересу. Ограничење права својине које трпи тужилац због постављања далековода и преласка каблова преко његове парцеле у зони заштитног појаса око далековода и каблова, услед чега је дошло до умањења вредности тих парцела у зони заштитног појаса (услед ограничења могућности градње), одговара ограничењу права својине карактеристичном за поступак непотпуне фактичке експропријације, с обзиром да је формално поступак (непотпуне) експропријације спроведен само у погледу постављања стуба далековода на парцели ... КО ... на површини од 13м² те парцеле, а да поступак у погледу заснивања службености у зони заштитног појаса око далековода тужиоца није вођен. Полазећи од одредби чланова 53 и 72 Закона о експропријацији, на основу налаза вештака грађевинске струке првостепени суд је утврдио висину накнаде на име умањене вредности непокретности због постављања стуба и проласка далековода и тужбени захтев усвојио и донео одлуку као у првом ставу изреке пресуде.

Приговор туженог да је потраживање тужиоца за накнаду штете застарело, с обзиром да је далековог пуштен у рад 1986. године, првостепени суд је оценио као неоснован, јер тужилац тражи накнаду због установљења службености провођења далековода, које потраживање накнаде за фактичку експропријацију непокретности услед успостављавања службености и смањења тржишне вредности земљишта не застарева. И приговор недостатка пасивне легитимације туженог оцењен је као неоснован с обзиром да је по Закону о експропријацији корисник експропријације обвезник накнаде по основу експропријације, а да је предметна фактичка експропријација установљена у корист туженог.

Међутим, на потпуно и правилно утврђено чињенично стање првостепени суд није правилно применио материјално право о чему другостепени суд води рачуна по службеној дужности а на шта се и жалбеним наводима туженог указује оспоравајући правилност закључка о правној природи потраживања тужиоца и с тим у вези и правилност оцене приговора застарелости потраживања, због чега је побијана пресуда морала бити преиначена а ово из следећих разлога.

На основу правилног чињеничног утврђења у првостепеном поступку у зони

изграђеног далековода постоји заштитни појас (коридор) у коме су редуковане могућности коришћења грађевинског земљишта к.п. бр. ..., ..., ... и ..., све КО ... и укупна површина дела предметних катастарских парцела која се налазе у зони заштитног појаса далековода износи 1.584 м². Предметни далековод изграђен је 1986. године а решењем Основног суда у Ваљеву Р1 62/20 од 13.1.2021.године обавезан је противник предлагача-корисник непотпуне експропријације АД „Електромрежа Србије“ Београд да предлагачу ББ из ..., исплати износ од 32.500,00 динара, на име смањене тржишне вредности земљишта-дела к.п. бр. ... КО ..., у површини од 13м², услед установљења права службености ради постављања-реконструкције далеководног стуба број ... на основу правноснажног делимичног решења Градске управе за друштвене делатности, финансијске, имовинске и инспекцијске послове града Ваљева, Одељења за имовинске послове и општу управу од 9.4.2015.године док је поступак обустављен у делу којим је тражено да се обавезе противник предлагача да предлагачу на име умањења вредности к.п. ..., ..., ... и ... све КО ... које се налази у зони заштитног појаса далековода, исплати накнаду на име преласка трасе далековода Ваљево-Зворник и то у дужини од 72м.

Даном изградње далековода 1986. године, успостављен је заштитни појас и заснована је службеност преласка електроенергетског вода у ширини заштитног појаса на предметним катастарским парцелама правног предходника тужиоца односно сада тужиоца, услед чега је у зони заштитног појаса дошло до умањења вредности парцела тужиоца због редукованих могућности коришћења грађевинског земљишта а што представља правни основ за остваривање права на новчану накнаду. Међутим, супротно закључку првостепеног суда нема места примени института тзв. непотпуне експропријације из члана 5. став 1 у вези члана 8. став 2. Закона о експропријацији („Сл. гласник РС“ број 53/95 од 28.12.1995. године са изменама и допунама), а ни по одредбама члана 1, 5. став 1 и 8 став 1 Закона о експропријацији („Сл. гласник СРС“ број 40/84, са изменама и допунама важећег у време изградње далековода 1986. године) у ситуацији као што је конкретна, када у односу на катастарске парцеле изнад којих пролазе каблови електричне енергије ваздушним путем, није спроведен поступак експропријације на начин прописан одредбама Закона о експропријацији, односно када предметне катастарске парцеле ..., ..., ... и ... све КО ... нису експрописане, нити је својина на њима ограничена у поступку и на начин који је прописан одредбама Закона о експропријацији. Наведене одредбе повезане са чланом 1. Закона о експропријацији („Сл. гласник СРС“ број 40/84, са изменама и допунама) и чланом 1 Закона о експропријацији („Сл. гласник РС“ број 53/95 од 28.12.1995. године са изменама и допунама) воде закључку да у случајевима када је ограничење права својине на непокретности извршено без спроведеног поступка експропријације, тада се не примењују одредбе Закона о експропријацији, због чега нема места примени института тзв. непотпуне експропријације у смислу чланова 5. став 1. и члана 8. наведених закона. Наиме, у тој ситуацији изградњом електро мреже (водови електричне струје) са дозволом надлежног органа конституише се законска стварна службеност преласка водова преко земљишта у својини правног или физичког лица, на основу члана 51. Закона о основама својинско-правних односа („Сл. лист СФРЈ“ број 6/80 и „Сл. лист СРЈ“ број 29/96) и правна природа накнаде због проласка кабла електричне енергије ваздушним путем изнад катастарских парцела тужиоца има свој основ у стварном праву из члана 53. став 3. Закона о основама својинскоправних односа. Значи правни основ потраживања тужиоца на име умањене тржишне вредности предметних катастарских парцела, с обзиром да се у одређеној површини налазе у зони заштитног

појаса далековода због проласка кабла електричне енергије ваздушним путем изнад катастарских парцела, је стварноправног карактера-конституисање законске стварне службености на основу члана 51. Закона о основама својинскоправних односа, а не фактичка непотпуна експропријација а како то погрешно закључује првостепени суд. Правна природа ове накнаде је одговарајућа накнада из члана 53. став 3. Закона о основама својинскоправних односа и на застарелост ове накнаде се примењује члан 371. Закона о облигационим односима – општи рок застарелости потраживања од десет година који почиње да тече од стављања у функцију електро мреже односно изградње далековода. Како је у конкретном случају далековод изграђен 1986. године а поступак за накнаду на име смањене тржишне вредности предметних катастарских парцела започет је подношењем предлога од стране правног предходника тужиоца као предлагача 27.9.2017. године то је протекао десетогодишњи рок у коме је правни предходник тужиоца, односно тужилац могао остварити право на накнаду на име смањене тржишне вредности предметних катастарских парцела.

Како је преиначена одлука о главној ствари то је морало бити преиначено и решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке побијане пресуде с обзиром да тужиоцу који није успео у првостепеном поступку сагласно одредби члана 153 Закона о парничном поступку не припадају трошкови поступка, при чему тужени није доказао да је имао трошкове превоза ради доласка на расправу у висини цене аутобуске карте, које трошкове је тражио да му тужилац накнади.

Из наведених разлога на основу одредбе члана 394 тачка 4 и 401 тачка 3 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 10/23) одлучено је као у изреци ове пресуде.

**Председник већа-судија
Татјана Лемајић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**